ВІННИЦЬКИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА»

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Вченою радою
Вінницького соціально-
економічного інституту
Університету «Україна»,
Протокол № ___ від _____ р.
Голова вченої ради
_____ Г.В. Давиденко

ЗВІТ
ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ І РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У ВІННИЦЬКОМУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ІНСТИТУТІ УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА» ЗА 2018 РІК

ВІННИЦЯ-2018

Організація роботи зі студентами з інвалідністю у Вінницькому інституті та коледжі Університету «Україна»

1. Особливості організації роботи зі студентами з інвалідністю та викладачами: інновації, досвід, співпраця з громадськими організаціями, заходи, які проводили з питань інвалідності та інклюзії тощо

У 2018 р. в коледжі навчаються 18 студентів з інвалідністю за різними нозологіями.

18 студентів з інвалідністю – денна форма навчання;

0 студентів з інвалідністю – заочна форма навчання.

на 3 курсі – 5 студентів (5 – денна, 0 - заочна);

на 2 курсі – 6 студентів (6 – денна, 0 – заочна);

на 1 курсі – 6 студентів (6 – денна, 0 – заочна).

За нозологіями:

ДЦП — 3 студенти: 3 студенти (денна), 0 студентів (заочна);

Заг – 7 студентів: 7 студентів (денна), 0 студентів (заочна);

Сз - 3 студентів: 3 студентів (денна), 0 студентів (заочна);

ЗССС – 1 студент: 1 студент (денна), 0 студентів (заочна);

АМП – 1 студент: 1 студент (денна), 0 студентів (заочна);

ЦНС - 2 студенти: 2 студенти (денна), 0 студентів (заочна);

ЦД - 1 студент: 1 студент (денна), 0 студентів (заочна).

За групою інвалідності:

Інвал. дит. – 6 студентів (6– денна); 0 студентів (заочна).

У 2018 р. в інституті навчаються 117 студенти з інвалідністю за різними нозологіями.

57 студентів з інвалідністю – денна форма навчання;

60 студенти з інвалідністю – заочна форма навчання.

на 2 (маг.) курсі – 20 студентів (5 – денна, 15 – заочна);

на 1 (маг.) курсі – 12 студентів (4 – денна, 8 – заочна);

на 5 (з) курсі – 4 студентів (4 – заочна);

на 4 курсі – 10 студентів (7 – денна, 3 – заочна);

на 3 курсі – 31 студентів (23– денна, 8– заочна);

на 2 курсі – 14 студентів (11 – денна, 3 – заочна);

на 1 курсі – 26 студент (11 – денна, 15 – заочна).

За нозологіями:

ОРА — 13 студентів: 5 студенти (денна), 8 студентів (заочна);

Гл —23 студента: 18 студентів (денна), 4 студентів (заочна);
Сч — 1 студенти: 1 студент (денна), 0 студентів (заочна);
Сз — 18 студентів: 9 студентів (денна), 9 студенти (заочна);
С — 5 студентів: 1 студент (денна), 4 студентів (заочна);
ДЦП — 22 студенти: 11 студентів (денна), 11 студентів (заочна);
Заг — 14 студенти: 5 студент (денна), 7 студента (заочна);
ЗНС — 9 студенти: 7 студент (денна), 2 студенти (заочна);
ЗССС — 2 студентів: 1 студент (денна), 1 студент (заочна);
ОЗ —3 студентів: 2 студент (денна), 1 студент (заочна);
Амп —1 студент: 1 студент (денна);
У тому числі АТО — 2 студент (денна);
ЦД – 2 студентів: 1 студент (денна), 1 студент (заочна);
Вз – 4 студенти: 2 студент (денна), 2 студенти (заочна).
За групою інвалідності:
Інвал. дит. – 18 студентів (5 – денна), (13 заочна);
І гр. – 19 студентів (9 – денна і 10 – заочна);
ІІ гр. – 43 студентів (34 – денна і 9 – заочна);
ІІІ гр. – 39 студентів (12 – денна і 27 – заочна).

У Вінницькому інституті та коледжі роботу зі студентами з інвалідністю забезпечує відділ науки, міжнародної діяльності та інклюзивної освіти. Очолює відділ Омельченко О.В., до складу відділу також входять 2 перекладачі-дактилологи та фахівець відділу по роботі зі студентами з інвалідністю. Психологічний супровід студентів з інвалідністю здійснює СННВП «Психологічний центр «Інсайт» на чолі з кандидатом психологічних наук Котик І.О.

З викладачами, які працюють із студентами з інвалідністю у Вінницькому інституті та коледжі Університету «Україна» проводиться постійна інформаційно-роз'яснювальна робота. Для викладачів діє науково-методичний семінар з питань інклюзивної освіти.

Засідання науково-методичного семінару відповідно до регламенту роботи інституту та коледжу відбуваються щомісяця в останній четвер. Усього в роботі семінару беруть участь 44 викладачі та 2 перекладачі-дактилологи.

Загалом протягом 2018 р. відбулося 6 засідань науково-методичного семінару. Для викладачів проведення семінару дає можливість краще розуміти особливості сприйняття інформації студентами з різними нозологіями, що позитивно впливає на засвоєння студентами навчального матеріалу. На кожній кафедрі інституту та у коледжі створені графіки

проведення індивідуальних занять та консультації для студентів з інвалідністю, кожному студенту з інвалідністю надається додатковий час у спеціально обладнаних приміщеннях для виконання завдань, складання заліків та іспитів. У Вінницькому інституті та коледжі успішно впроваджуються спеціальні інформаційні та навчальні технології. Викладачі інституту та коледжу розробили методичні рекомендації для роботи в інклюзивних групах, що значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу та уможливлює виявлення індивідуальних особливостей студентів з інвалідністю, розвиває їхні інтелектуальні здібності.

16-17 травня у Вінницькому інституті пройшла вже V Міжнародна науково-практична конференції «Інклюзивна освіта: досвід та перспективи». Цьогоріч вже вдруге конференція проходила у незвичному форматі, у рамках конференції відбулись практичні майтер-класи для викладачів та учнівської молоді, що сприяли розвитку інклюзивної освіти не тільки у Вінницькому інституті, а й у більшості навчальних закладів Вінницької області. До роботи конференції долучились представники 18 Загальноосвітніх шкіл м. Вінниці, 2 Загальноосвітні школи Вінницької області, більше 20 Вищих навчальних закладів України та Світу та більше 20 громадських організацій. Викладачі та студенти Вінницького інституту стали учасниками практичних майстер-класів де змогли покращити звої знання та навички у галузі інклюзивної освіти.

Досвід впровадження інклюзивної освіти надихнув фахівців інституту на подальше його впровадження серед навчальних закладів Вінницького регіону. Так, директор та заступник директора інституту у 2018 році відвідали із навчально-методичними семінарами Центр професійно-технічної освіти №1 м. Вінниці, Навчально-виховний комплекс «ЗШ І-ІІІ ступенів – гімназія №2 Вінницької міської ради», Селищанську ЗОШ І-ІІІ ст. та Жмеринську ЗОШ І-ІІІ ст. № 6 Вінницької області. Говорили про нагальні проблеми, а також ефективні технології інклюзивного навчання, про можливість і важливість долучення школи до цієї моделі.

Заключним етапом впровадження інклюзивного навчання у освітніх закладах Вінницького регіону було проведення практичного семінару «Інклюзивне навчання: основні принципи та дієві технології» 04 грудня 2018 року у Вінницькому інституті. Метою заходу було розширення знань учасників про інклюзивне навчання, основні педагогічні умови його впровадження, базові методи, прийоми, форми та власне технології роботи в умовах інклюзивного освітнього простору, а також особливості психолого-педагогічної роботи з людьми з когнітивними порушеннями. Тренерами виступали заступник директора Вінницького інституту Університету

«Україна», тренер з питань взаємодії з людьми з інвалідністю Ілініч С.Ю. та психолог-практик, викладач кафедри психології Вінницького інституту Університету «Україна» Ткаченко М.О. Загалом заходи відвідали майже 150 осіб з м. Вінниці та всіх куточків Вінницької області – м. Жмеринка, с. Городківка, м. Бар, с. Яришів, с. Комаргород, смт. Тиврів, смт. Стрижавка, смт. Вороновиця, смт. Браїлів, смт. Брацлав, с. Гущинці, с. Зозів, с. Заболотне, м. Хмільника, а також з м. Умань, м. Хмельницький та с. Плиски Чернігівської області.

Найбільш розвиненою є методична робота зі студентами з порушенням слуху, оскільки чисельно особи з цією нозологією переважають з-поміж контингенту студентів з інвалідністю. Під час кожної лекції викладачі активно застосовували візуальні презентації, короткі навчальні відеофільми із субтитрами, що значно підвищило ефективність засвоєння навчального матеріалу, доповнило синхронний переклад на жестову мову, зменшити інформаційний шум.

Викладачі, які викладали у студентів з інвалідністю, забезпечили курси необхідною навчально-методичною літературою (зокрема конспектами лекцій, методичними вказівками до практичних занять, самостійної роботи, відеопрезентаціями). Консультації проводилися відповідно до складених на кафедрах графіків роботи науково-педагогічних працівників. На кожному занятті студенти отримують в електронній чи паперовій формі конспекти лекцій, методичні матеріали до практичних, лабораторних і семінарських занять та презентації. Рівний доступ до навчання студентів з вадами слуху реалізується завдяки адаптивним технологіям, за допомогою яких навчальний матеріал перетворюється у сприйнятну для студентів форму. Викладачі інституту та коледжу, які працюють в групах, де навчаються студенти з інвалідністю, враховують особливості особистістно зорієнтованих занять. Застосовувані викладачами кафедри технології навчання в роботі із студентами з інвалідністю дозволили сформувати належний рівень теоретичної підготовки та отримати необхідні практичні навички.

Студенти з вадами слуху сприймають інформацію через призму розуміння викладача-дефектолога (перекладача-дактилолога), суті тематики заняття та питань, що вивчаються, тому аудиторна та самостійна позааудиторна робота для таких студентів супроводжується чіткими, однозначними інструкціями. Для відтворення теоретичного матеріалу використовувались відкриті та розгорнуті питання. Ефективним способом постановки навчальних практичних завдань була візуалізація вправ у формі кросвордів, криптограм, тестів, презентацій.

Викладачі, які викладали у студентів з інвалідністю, повністю забезпечили курси необхідною навчально-методичною літературою (зокрема конспектами лекцій, методичними вказівками до практичних занять, самостійної роботи, відеопрезентаціями) та проводили консультації відповідно до складених графіків роботи науково-педагогічних працівників.

2. Видання навчально-методичної літератури щодо особливостей роботи в інтегрованому освітньому середовищі, адаптованих підручників і посібників для студентів різних нозологій

У 2018 р. викладачі інституту та коледжу удосконалили навчально-методичні матеріали для студентів з інвалідністю з вадами слуху, зокрема для студентів 3-го курсу спеціальності «Здоров'я людини» та студентів магістратури другого року підготовки спеціальності «Соціальна робота». З кожної дисципліни, названих спеціальностей є конспекти лекцій та методичні рекомендації в електронних варіантах. Видані паперові науково-методичні посібники, є методичні посібники та рекомендації, які експериментально застосовуються у навчальному процесі студентів з інвалідністю різних нозологій, зокрема особливий акцент у підготовці навчально-методичної літератури робився на посібниках, спрямованих на допомогу студентам з інвалідністю в організації самостійної роботи. Викладачі Вінницького інституту та коледжу Університету «Україна» підготували 1 колективну монографію, 1 навчально-методичний посібник, 1 збірник наукових праць з питань роботи в інклюзивному освітньому середовищі, було опубліковано 87 статей, зокрема 10 фахових, та 58 тез доповідей на конференціях різного рівня, а також видрукували понад 120 одиниць іншої навчально-методичної продукції у складі НМКД дисциплін для потреб студентів з різними нозологіями.

З січня 2014 р. в інституті виконувалась інтегративна тема наукового дослідження, що об’єднує роботу всіх кафедр інституту – «Методологія інклюзивного навчання осіб з інвалідністю в умовах вищого навчального закладу» (0114U001028, керівник – Давиденко Г.В., д.пед.н., доцент, директор інституту). У звітному періоді тривала робота з реалізації основних завдань цієї теми, зокрема за її результатами було видано 1 колективну монографію та 1 навчальний посібник для студентів з інвалідністю. У рамках реалізації теми було проведено V Міжнародну науково-практичну конференцію «Інклюзивна освіта: досвіт і перспективи» (16-17 травня 2018 р., м. Вінниця). За матеріалами конференцій видано збірник наукових праць, зокрема 39 тез доповідей.

Безпосередньо з інклюзивної тематики у рамках виконання дослідження було опубліковано 5 статей в українських виданнях, 2 статті у міжнародних та 18 студентських публікацій в українських виданнях різного рівня. Також, у рамках роботи над темою викладачі інституту та коледжу безпосередньо взяли участь у 8 тематичних конференціях.

У рамках виконання науково-дослідної теми було підготовлено 2 наукових роботи з відповідної тематики на конкурси студентських наукових робіт:

1. Університетський конкурс наукових робіт за тематикою XVIII міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегральному освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції ООН про права інвалідів»:

Чорноус А.С. (ПС-41-15), «Психологічні особливості самоставлення студентів з інвалідністю в процесі навчання», науковий керівник - к.психол.н., доцент кафедри психології Найчук В.В.

Куляс А.А. (ФБС-31-16), «Соціальний захист та соціальне забезпечення осіб з інвалідністю в Україні», науковий керівник – ст. викладач кафедри економіки та менеджменту, Жукова О.А.

Студенти з інвалідністю також беруть активну участь у науково-дослідній роботі інституту. Так, у 2018 р. наукові роботи 5 студентів з інвалідністю стали переможцями на перших етапах та були відзначені у фінальному підсумку університетських конкурсів студентських наукових робіт:

1. Університетський конкурс наукових робіт студентів з інвалідністю у рамках XVIII міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегральному освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції ООН про права інвалідів»:

Фалейтор А.О. (ПР-21-17), «Конституційно-правовий статус іноземців в Україні», науковий керівник – ст. викл. Мисак О. І.;

Чуміков В.О. (М-11м-18), «Трудовий капітал як один із головних факторів підвищення конкурентоспроможності підприємства», науковий керівник – Омельченко О.В.;

Мазуркевич О.П. (СР-21м-17), «Шляхи формування морально-етичних якостей соціальних працівників», науковий керівник – к.пед.н., Костенко Н.І.;

Костюченко О.В. (ІБС-21м-17), «Застосування сучасних інформаційних технологій в роботі архівного відділу», науковий керівник – к.культурології, Мазуркевич О.П.;

Коваль (ПС-41-15), «Психологічні особливості розвитку естетичних здібностей у дітей дошкільного віку», науковий керівник – к.психол.н., Найчук В.В.;

Войцехівська А.І. (ФТЕ-21м-17), «Теоретичний аналіз проблеми фізичної реабілітації при недиференційованій сполучнотканинній дисплазії у дітей», науковий керівник – д.мед.н., Корчинський В.С.

Завдяки активній співпраці з низкою громадських організацій області, що опікуються питаннями неповносправності, істотно зросла кількість позитивно реалізованих грантових проектів, до виконання яких долучається і наш інститут. Основний напрямок фінансування – супровід інклюзивної освіти, інформування громадськості та зміна ставлення пересічних громадян до проблем інклюзії.

На реалізацію принципів інклюзивної освіти та з метою забезпечення соціальної адаптації студентів з інвалідністю спрямована і грантова діяльність інституту та коледжу. Так, упродовж 2018 р. було реалізовано такі грантові проекти:

1. «Покращення навиків працівників поліції щодо спілкування з людьми з інвалідністю», термін реалізації проекту: жовтень 2017 – травень 2018 р.; проект передбачав низку тренінгів у Вінницькій, Київській, Хмельницькій, Чернівецькій, Одеській та Львівській областях з метою проінформувати працівників поліції України про особливості роботи з людьми з інвалідністю та підготувати з їхнього числа тренерів для подальшого впровадження програми по всій Україні (У партнерстві з БФ « Право і демократія», за підтримки USAID).

2. «Сприяння відбудові та сталому розв’язанню проблем ВПО та постраждалого від конфлікту населення в Україні», що реалізується за підтримки European Union та Міжнародною організацією з міграції спільно з ГО «ВЕТАН», ГО «Соціальна перспектива», ГО «Спільна справа», ГО «Даун-синдром», ГО «Автомайдан Вінничини»

3. «Реабілітаційний центр для переселенців, учасників АТО та осіб з інвалідністю» у рамках програми «Підтримка ініціатив переселенців» за фінансування ГО «КримSOS» та Агенції ООН у справах біженців. Центр функціонує на постійній основі, роботу в центрі здійснюють працівники та студенти кафедри реабілітаційних технологій. Цент надає безкоштовні послуги фізичної реабілітації для переселенців, учасників АТО та осіб з інвалідністю.

Студенти з інвалідністю беруть активну участь у культурному житті університету та коледжу, міста та країни загалом, так, у звітному році студенти інституту та коледжу взяли участь у низці культурних заходів та

конкурсів, найбільші результати досягнуто у таких номінаціях:

Протягом **лютого:**

1. Відвідування Правобережного районного центру зайнятості студентами спеціальності «Соціальна робота» для набуття навичок практичної роботи та вивчення специфіки роботи органів державного самоуправління із питань соціального захисту.
2. Участь та виготовлення до Дня Св.Валентина вітальної листівки та сердечок-підвісок.
3. Екскурсія до Вінницької ОУНБ ім.К.А.Тімірязева (до 110-річчя з часу заснування книгозбірні).

Протягом **березня:**

1. Здобуття «срібла» у чоловічому біатлоні на Паралімпіаді у Пхьончхані студента спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» Олександра Казіка.
2. Участь та здобуття першого місця у Всеукраїнському конкурсі «Міс і Містер УТОГ – 2018» студента 3-го курсу Негаром Тарасом.
3. Урочисте зібрання та підготовка номерів з нагоди випуску магістрів. Концертна програма з участю студентів.
4. Зустріч Національної паралімпійської збірної команди України у аеропорту м. Бориспіль.
5. Участь у тренінгу «Майстерність публічних виступів».
6. Участь у IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Захист прав і свобод громадянин у світі вимог конституції України».
7. Зустріч студентів правознавців зі спеціалістом ГТУ Юстиції Малиновською Анастасією. В ході зустрічі було обговорено питання змін та доповнень у нормативних документах щодо відповідальності за домашнє насильство в сім'ї та не сплату аліментів
8. Організація та участь Дня відкритих дверей в інституті за тематичним напрямком «Історії успіху студентів і випускників» із участю срібного призера пара олімпіади Олександра Казіка та переможця феіолімпіади Антона Слушного.

Протягом **квітня:**

1. Допомога в організації практичного тренінгу «Інклюзія у сучасному навчальному закладі: практичні аспекти впровадження», який відбувся за підтримки Фонду Фрідріха

	Еберта. 2.Участь в благодійній акції «Серце до серця», яка проходила з метою збору коштів для закупівлі діагностичного обладнання діткам з проблемами зі слухом. 3. Участь у селекторній нараді з президентом Університету «Україна» Петром Таланчуком. 4. Зустріч із представниками Міжнародного інституту розвитку інтелекту «International Mind Education Institute» (Республіка Корея) з метою участі у молодіжних програмах
Протягом **травня:**	1. Зустріч студентів з наймолодшим народним депутатом України 7-го скликання , народним депутатом 8-го скликання Єгором Фірсовим з метою отримання практичного досвіду лідерських якостей. 2. Участь студентів у фестивалі психології, що проходив з 14 по 18 травня в інституті. 3. Участь у міжнародній науково-практичній конференції «Інклюзивна освіта: досвід та перспективи». Спілкування з волонтером, що співпрацює з низкою американських та українських громадських організацій, Джоелем Вассерманом на тему впровадження інклюзивного навчання у США. 4. Участь у загальноміському заході «День Європи» у рамках якого відбувся Всеукраїнський фестиваль «Вінницька студентська весна-2018». Виконання у рамках конкурсної програми студентами з інвалідністю жестової пісні «Сонце нам сяє».
Протягом **червня:**	1.Екскурсія до спортивного комплексу «Атом», ознайомлення з новим напрямком фізичної реабілітації. 2. Урочисте зібрання та підготовка номерів з нагоди випуску. 3. У часть у міжнародному етнофестивалі «Живий вогонь»
Протягом **липня**	1. Участь у проекті «Толока», який спрямований на привернення уваги до наявного творчого потенціалу, можливостей та потреб людей з інвалідністю
Протягом **вересня:**	1. День Знань у Вінницькому інституті Університету "Україна". Слухання лекції щодо суспільно-політичної та економічної

ситуації в Україні, яку проводив доктор економічних наук, депутат Вінницької обласної ради Генадій Мазур
2. Посвята у студенти.
3. Участь у загальноміському заході «Місто професій»
4. Участь в акції «Право на життя» приуроченої до 10-ліття підписання Україною Конвенції ООН про права людей з інвалідністю.

Протягом **жовтня:**

1. Підготовка до Дня захисника України під час участі у практичному занятті з арт-терапії.
2.Участь в благодійній ярмарці до свята Halloween, організованої для збору коштів для дітей-сиріт.
3. Зустріч із Ніком Вуйчичем – найкращим мотиватором світу.

Протягом **листопада:**

1. Зустріч з українською легендою – Сарабуном Олександром Вікторовичем. Переглянули трейлер фільму «Вірю, чекаю, молюся» відзнятий режисером Катериною Стрельченко у форматі інтерв'ю. Герої стрічки – військовослужбовці, які були у полоні, у тому числі і Олександр.
2. Участь у проекті «Толока», який спрямований на привернення уваги до наявного творчого потенціалу, можливостей та потреб людей з інвалідністю
3. Виготовлення ялинкових іграшок з фетру на різдвяну тематику.
4. Участь в круглому столі на тему: «Доступність та універсальний дизайн», що було організовано Національною Асамблеєю людей з інвалідністю України у рамках проекту «РівноДоступність. Жити гідно всупереч долі».
5. Участь у Всеукраїнському фестивалі творчості студентів з інвалідністю «Сяйво надій», м. Київ. Результатом участі стала перемога у номінаціях «Жестова пісня» та «Авторська пісня»
6.Участь в майстер-класі з жестової мови, який проводив перекладач вищої категорії, офіційний представник Всесвітньої асоціації перекладачів жестової мови в країнах Східної Європи та Середньої Азії – Бондаренко Ігорем

Протягом **грудня:**

1. Участь у підготовці та проведенні практичного майстер-класу із азів жестової мови для молоді Вінниччини у рамках практичного семінару «Інклюзивне навчання: основні принципи

та дієві технології».

2. Участь студентів у Фестивалі рівних прав і можливостей «INFEST».

Студенти та викладачі інституту та коледжу беруть активну участь у всіх заходах міста та області, що стосуються питань інклюзивної освіти, детальні звіти про всі події публікуються на офіційному сайті інституту, а також на офіційній сторінці інституту в соціальних мережах.

3. Створення спеціальних структурних підрозділів, введення посад окремих працівників, які здійснюють супровід студентів з інвалідністю (реабілітологи, психологи, фахівці соціальної роботи, лікарі, медсестри, профконсультанти, сурдоперекладачі тощо).

Для підвищення ефективності знань, соціальної адаптованості студентів з інвалідністю, в інституті та коледжі проводяться індивідуальні заняття та консультації, а також спеціально обладнанні приміщення (бібліотека, читальна зала, кімната психологічного розвантаження, аудиторії, які закріплені за групами) сприяють якісному виконанню завдань та підготовки студентів до складання заліків та іспитів.

Проводиться методичний семінар «Удосконалення жестового супроводу навчальних дисциплін у групах студентів з вадами слуху» має на меті підвищити якість перекладацьких послуг, які надають перекладачами жестової мови у вищому навчальному закладі. Семінар розпочав свою роботу з жовтня 2015 р., засідання відбуваються один раз на місяць у понеділок. У роботі семінару беруть участь перекладачі-дактилологи, викладачі та студенти з вадами слуху. Відповідальною за проведення семінару у 2018 р. була перекладач-дактилолог Тиртичко А.П. У ході роботи семінару проводилися практичні заняття з метою вдосконалення різних видів перекладу (прямий, зворотній, переклад калькованою жестовою мовою, переклад жестовою мовою, дактилювання, швидкість перекладу, синхронний переклад, опрацювання наукової термінології та створення термінологічного словника у жестовій формі). Один раз на місяць у виділеній аудиторії із залученням нечуючих та слабочуючих студентів проходило опрацювання техніки перекладу. Аналізувалася та напрацьовувалася наукова термінологія. Описувалася, створювалася та фіксувалась на відео носії термінологічна база з основних дисциплін.

Результати діяльності семінару:

- підвищення рівня перекладацьких послуг;

- робота над науковою термінологією з різних предметів;
- залучення студентів до наукової діяльності;
- написання статей за результатами, отриманими під час проведення практичних занять;
- створення бази для підготовки та підвищення кваліфікаційного рівня перекладачів-дактилологів.

З вересня 2016 інститут та коледж розміщуються у новому навчальному приміщенні, не облаштованому для потреб студентів з інвалідністю. Адміністрація інституту через співпрацю з громадськими організаціями намагається розв'язати цю проблему усіма доступними засобами. Так, за 4 місяці навчання в новому приміщенні були проведені необхідні ремонтні роботи, облаштовано ганок, обладнано його поруччям для студентів з інвалідністю, організовано роботу постійної волонтерської служби, яка допомагає студентам на візках піднятися на поверхи. Завдяки співпраці із ГО «Крим-SOS» про передачу в користування волонтерської служби інвалідного візка, який допоможе пересуватися у приміщенні особам з ДЦП та ОРА.

Велику увагу приділяють комплектації аудиторій, холів, читальної зали спеціалізованим технічним супроводом навчання. Усі інтегровані групи зі студентами з вадами слуху забезпечені проекторами та відповідною комп'ютерною технікою.

Для забезпечення інформаційної безбар'єрності навчального процесу та соціального життя студентів у інституті та коледжі створено 2 комп'ютерних кабінети. У бібліотеці, читальній залі, на кожному поверсі інституту та коледжу облаштовані інформаційні куточки. Біля відділу науки, міжнародної діяльноста та інклюзивної освіти та деканату є інформаційні стенди, на яких систематично оновлюється корисна та необхідна інформація для усіх студентів інституту та коледжу. У мережі Інтернет створено web-сайт інституту, де кожний підрозділ висвітлює соціальне життя інституту та коледжу, намічені плани та шляхи їх виконання. Систематично в інституті та коледжі проходять тематичні семінари, конференції, зустрічі, круглі столи тощо, на яких студенти інституту та коледжу отримують безбар'єрну інформацію навчального процесу та соціального життя.

4. Організація соціального, медико-реабілітаційного та психологічного супроводу студентів з інвалідністю.

Основною метою роботи є соціально-психологічна адаптація студентів до нових умов навчання і проживання. Для отримання якісного результату

були використані різні методи роботи. Насамперед це групова та індивідуальна діагностика для отримання чіткої картини психічних станів і властивостей студентів, в основному тривоги, стресу та інших негативних емоційних станів, проведення тренінгів. Також дослідження мотиваційних інтелектуальних міжособистісних аспектів за допомогою спеціального тесту, який побудований на теорії психомоторного зв'язку і дає доповнення до письмового тестування. Для цього були використані комунікативні та розвиваючі ігри. Типово, що протягом першого року навчання у студентів з інвалідністю виникали проблеми, які не пов'язані з навчанням, але мають безпосередній вплив на нього, тому їм було запропоноване психологічне консультування. У Вінницькому інституті та коледжі продовжує проводиться науково-дослідна та методично-виховна робота за програмою «Життя та навчання без бар'єрів», в якій діють напрями:

1. Адаптація в суспільстві.
2. Психологічне забезпечення в навчально-виховному процесі.
3. Правове законодавство для вирішення проблем надання вищої освіти з вадами слуху.

Супровід студентів з інвалідністю забезпечують куратори груп; викладач дисциплін з фізичної реабілітації Куц О.О.; практикуючий психолог – Ткаченко М.О.; лікарі-реабілітологи санаторію «Хмільник» Корчинський В.С.; перекладачі-дактилологи: Тиртичко А.П. та Якобчук Л.М.; фахівець з інклюзивної освіти Буткалюк Г.В.

Колектив інституту та коледжу вирішує проблеми соціальної та медико-реабілітаційної допомоги студентам з інвалідністю не тільки спеціалізованими приладами (індивідуальні комп'ютери, ноутбуки, проектори), а й за допомогою фізичного виховання. Враховуючи соціальні, економічні, екологічні та інші фактори, корекційно-розвивальний підхід, в основі якого лежить теорія закономірностей рушійних і психологічних сил розвитку людини, реалізується у Вінницькому інституті та коледжі проведенням спеціально підібраних фізкультурно-оздоровчих занять (вправи у тренажерній залі, біг, футбол, волейбол, настільний теніс, шахи). Дані заходи спрямовані на досягнення позитивного впливу в процес адаптації студентів з інвалідністю під час навчального процесу. На базі інституту продовжує діяти кабінет масажу. Студенти напряму підготовки «Здоров'я людини» та «Фізична реабілітація» у рамках навчальної практики надавали сеанси безкоштовного гігієнічного масажу студентам та працівникам інституту та коледжу, удосконалюючи відповідні навички та здобуваючи перший досвід професійної діяльності. В інтегрованих групах психологами інституту проводилися: щорічна психодіагностика, індивідуальні

консультування, групові тренінги. Особлива увага приділяється групам СО-31-16 та СР-21м-17 де навчаються студенти з вадами слуху. За психологічний супровід студентів з інвалідністю відповідає психолог Найчук В.В., яка чітко спланувала психолого-педагогічну роботу в інклюзивних групах.

5. Результати працевлаштування випускників з інвалідністю у 2018 р.

У 2018 р. було випущено 34 особи з інвалідністю, з них 8 студентів продовжили навчатися в університеті на вищих освітньо-кваліфікаційних рівнях, а 19 випускників працевлаштувалися, що складає 56 % від загальної кількості випускників. Отримані показники відображають належний рівень підготовки студентів та надання освітніх послуг з врахуванням особливостей сприйняття інформації та практичних навиків студентів з інвалідністю для подальшого працевлаштування. Також значні зусилля докладають випускові кафедри, налаштовані на вивчення потреб ринку праці, розширення соціального партнерства з роботодавцями, укладання довготермінових угод про співпрацю, що надають можливість подальшого працевлаштування випускників. Особливу увагу випускові кафедри Вінницького соціально-економічного інституту спрямовують на сприяння працевлаштування випускників, а саме на встановлення зв'язків з підприємствами, установами, організаціями з питань сприяння працевлаштуванню випускників, надання студентам інформації про організацію (фірму, підприємство) роботодавця. Організовуються співбесіди роботодавців з попередньо відібраними студентами і випускниками щодо працевлаштування, тижні кафедри з участю провідних спеціалістів та роботодавців.

Начальник відділу науки,
міжнародної діяльності
та інклюзивної освіти **О. В. Омельченко**